

แนวทางการประเมินการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self-Assessment)

“การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน” มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การประเมินการควบคุมด้วยตนเอง หมายถึง การประเมินความเหมาะสมและพอเพียงของกระบวนการที่ใช้ในการระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร รวมทั้งการกำหนดแนวทางที่จำเป็นต้องใช้ในการควบคุมความเสี่ยง และการดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดขึ้น รวมทั้งการติดตามประเมินผลการควบคุมความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

งวดก่อน
<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Risk Indicator, KRI) ของแผนบริหารความเสี่ยง - การติดตามการดำเนินงานตามแบบ ปย.2
งวดปัจจุบัน
1. ความเหมาะสมของการวิเคราะห์และระบุความเสี่ยง เพื่อจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยง
1.1 การระบุความเสี่ยง
<ul style="list-style-type: none"> ▪ คณบดี/ผู้อำนวยการ/รองคณบดี/รองผู้อำนวยการและผู้ช่วยคณบดี/ผู้ช่วยผู้อำนวยการ (ถ้ามี) มีส่วนร่วมในการระบุและประเมินความเสี่ยง ▪ มีการประชุมของคณะกรรมการหรือคณะทำงานบริหารความเสี่ยง หรือการจัดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อระบุและประเมินความเสี่ยง รวมทั้งจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยง ▪ มีการกำหนดประเด็นความเสี่ยงที่สัมพันธ์กับเป้าประสงค์และ/หรือวัตถุประสงค์ในแผนกลยุทธ์ของคณะ/หน่วยงาน ▪ ความเสี่ยงที่กำหนดเป็นประเด็นที่อาจส่งผลให้การดำเนินงานของคณะ/หน่วยงานไม่บรรลุตามเป้าประสงค์/วัตถุประสงค์ที่กำหนด ▪ มีการระบุความเสี่ยงของแต่ละเป้าประสงค์/วัตถุประสงค์ ▪ มีการใช้ข้อมูล SWOT Analysis ในแผนกลยุทธ์ ในการระบุความเสี่ยงแต่ละความเสี่ยง ▪ มีการใช้ข้อมูลจากผลประเมิน Key Risk Indicator (KRI) ปีที่ผ่านมา ในการระบุความเสี่ยงแต่ละความเสี่ยง ▪ ประเด็นความเสี่ยงที่ระบุจัดเป็นความเสี่ยง ด้านยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ อย่างน้อย 2 ประเด็น ▪ มีการวิเคราะห์และระบุความเสี่ยงด้านการเงิน ▪ มีการวิเคราะห์และระบุความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ▪ มีการวิเคราะห์และระบุความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ▪ มีการวิเคราะห์และระบุความเสี่ยงด้านบริบทอื่นๆ ของหน่วยงาน เช่น ด้านภัยพิบัติ ด้านชื่อเสียง

1.2 การประเมินความเสี่ยง
<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการกำหนดตัวบ่งชี้ (Key Risk Indicator, KRI) ที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยง (โดยสามารถกำหนดได้ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ) ▪ มีการประเมินโอกาส (Opportunity) หรือความถี่ที่อาจจะเกิดความเสี่ยงแต่ละความเสี่ยง (Frequency) โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องประกอบ ▪ มีการประเมินผลกระทบของความเสี่ยง (Impact) โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องประกอบ ▪ มีแผนที่ความเสี่ยง (Risk Map หรือ Risk Matrix) ▪ มีการจัดลำดับและคัดเลือกความเสี่ยงสำคัญที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงาน
1.3 การระบุปัจจัยเสี่ยง (สาเหตุของความเสี่ยง)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการใช้เครื่องมือ/เทคนิค/ข้อมูลสารสนเทศ ช่วยในการระบุปัจจัยเสี่ยง (เช่น แบบสอบถาม ผลสำรวจ แผนผังก้างปลา ฯลฯ) ▪ มีการระบุปัจจัยเสี่ยงที่เป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ ▪ มีการระบุปัจจัยเสี่ยงที่เป็นปัจจัยภายใน ▪ ปัจจัยเสี่ยงหรือสาเหตุของความเสี่ยงที่ระบุสำหรับแต่ละประเด็นความเสี่ยงเป็นสาเหตุราก (root cause) ของความเสี่ยงนั้นๆ
2. ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ที่ใช้ติดตามความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยง (Key Risk Indicator, KRI)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ KRI ที่กำหนดสามารถบ่งบอกถึงระดับของความเสี่ยงได้ ▪ KRI ที่กำหนดขึ้นสามารถวัดค่าได้อย่างเป็นรูปธรรม ▪ มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องในการกำหนดค่าเป้าหมายของ KRI ▪ ค่าเป้าหมายของแต่ละ KRI มีความเหมาะสม ▪ มี KRI Template (รายละเอียดความหมาย วิธีการคำนวณ และการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความสำเร็จ) ▪ มีการมอบหมายผู้เก็บข้อมูล ▪ ผู้เก็บข้อมูลรู้ว่าต้องเก็บข้อมูลเมื่อไร ▪ งดการเก็บข้อมูลเหมาะสม ▪ มีการเก็บข้อมูลเพื่อบรรลุระดับเป้าหมายของ KRI
3. ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแนวทางในการบริหารและควบคุมความเสี่ยง
<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการติดตามผลการปฏิบัติตามวิธีการควบคุมที่กำหนดในแผนฯ เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยง อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง (รอบ 6 และ 12 เดือน) ▪ นำผลการติดตาม เสนอต่อที่ประชุมประจำหน่วยงานเพื่อพิจารณา

<p>4. ความรู้ความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ บุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดและให้การยอมรับแนวทางในการบริหารและควบคุมความเสี่ยงที่ระบุในแผนบริหารความเสี่ยง ▪ มีการแจ้งให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบเกี่ยวกับวิธีการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงตามที่ระบุในแผนบริหารความเสี่ยง ▪ ในภาพรวมผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง ▪ บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบว่าจะหาความรู้หรือหาคำตอบได้จากใคร/ที่ไหน หากมีปัญหาใดๆ ในการบริหารความเสี่ยง ภายในหน่วยงานของท่าน ▪ ในหน่วยงานมีผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารความเสี่ยง
<p>6. ความถูกต้องสมบูรณ์ของหลักฐานประกอบ การดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยง</p> <p>แนวทางการประเมิน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานบริหารความเสี่ยง โดยมีผู้บริหารระดับสูงที่ รับผิดชอบพันธกิจหลักของคณะร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน 2. มีการวิเคราะห์และระบุความเสี่ยง อย่างน้อย 4 ประเด็นตามบริบทของคณะ ภายใต้กรอบการวิเคราะห์ดังเช่น <ul style="list-style-type: none"> - ด้านยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ - ด้านการเงิน - ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ - ด้านปฏิบัติการ - ด้านบริบทอื่นๆ ของหน่วยงาน เช่น ด้านภัยพิบัติ ด้านชื่อเสียง ฯลฯ <p>ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัยโดยเป็นความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ อย่างน้อย 2 ประเด็น</p> 3. มีการประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงและจัดลำดับความเสี่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์ในข้อ 2 4. มีการวิเคราะห์และระบุสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง (ปัจจัยเสี่ยง) ที่เป็นปัจจัยภายในคณะและปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะ 5. มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงสูงและมีการดำเนินการตามแผนฯ 6. มีการกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานแผนบริหารความเสี่ยงตามตัวชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญ (Key Risk Indicators) โดยมีระดับของความเสี่ยงลดลงจากเดิม และรายงานผลต่อคณะกรรมการประจำคณะเพื่อพิจารณา 7. มีการนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการประจำคณะไปใช้ในการปรับแผนหรือวิเคราะห์ความเสี่ยงในรอบปีถัดไป